

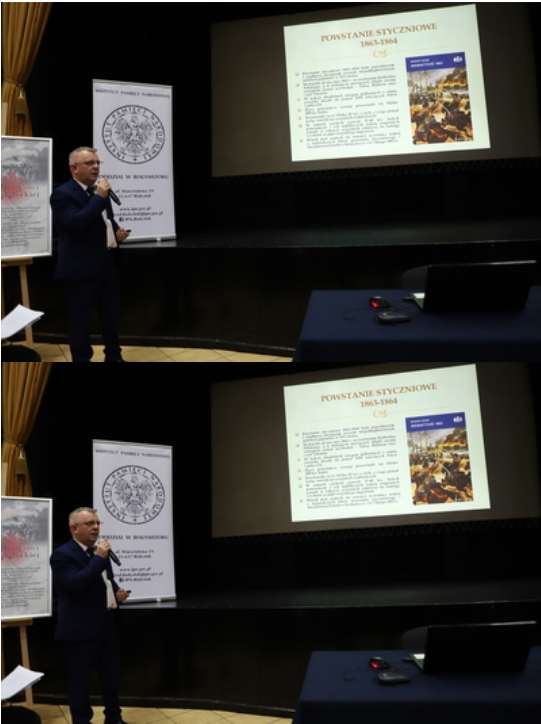
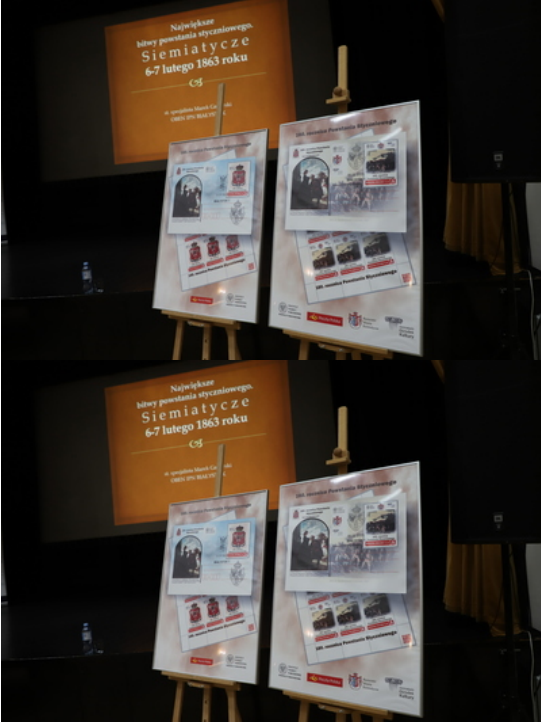
Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/aktualnosci/177736,Przystanek-Historia-Siemiaticze-promocja-znaczka-pocztowego-Siemiaticze-7-lutego.html>
19.04.2024, 01:19

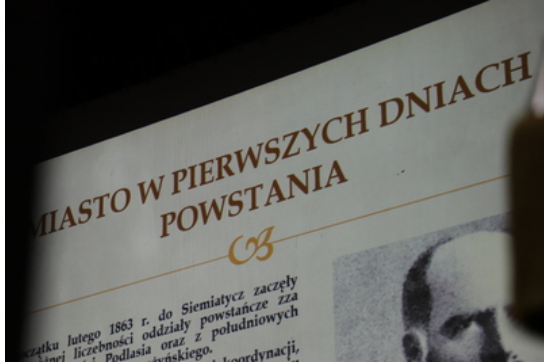
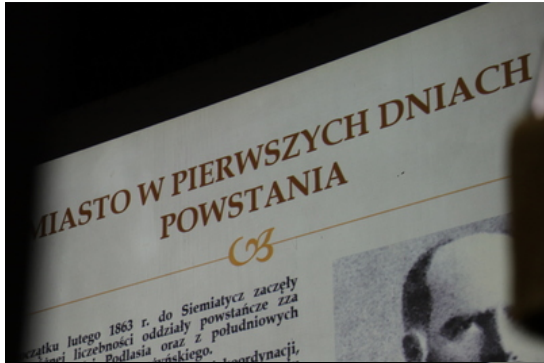
Przystanek Historia Siemiaticze + promocja znaczka pocztowego - Siemiaticze, 7 lutego 2023

W trakcie spotkania Marek Gajewski z Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku wygłosił wykład pt. "Największe Bitwy Powstania Styczniowego. Siemiaticze 1863 r." oraz odbyła się promocja okolicznościowego znaczka pocztowego i kartki pocztowej upamiętniającej bitwę w Siemiaticzach (6-7 II 1863).

7 lutego 2023 roku w Siemiatyckim Ośrodku Kultury odbyło się kolejne spotkanie z cyklu "Przystanek Historia Siemiatycze".

W trakcie spotkania Marek Gajewski z Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku wygłosił wykład pt. "Największe bitwy powstania styczniowego. Siemiatycze 1863 r.". O godzinie 10 odbiorcami prelekcji byli uczniowie siemiatyckich szkół, natomiast o godzinie 16:30 mieszkańcy Siemiatycz i okolic.

O godzinie 11:00 odbyły się również miejskie uroczystości w Siemiatyczach na cmentarzu przy ul. Powstania Styczniowego, złożenie kwiatów i zapalenie zniczy przy pomniku poświęconym powstańcom walczącym za wolność Ojczyzny w 1863 r.

[Dodatkowo tego dnia miała miejsce promocja znaczka okolicznościowego - z serii "Największe bitwy i potyczki powstania styczniowego na terenie województwa podlaskiego" w ramach 160. rocznicy powstania.](#) Prezentacji dokonał dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku dr Marek Jedynak. Głos zabrał również Piotr Siniakowicz - burmistrz Siemiatycz, który opowiedział o wadze upamiętniania

wydarzeń lokalnych, z kolei o procesie powstawania takiego znaczka i kartek pocztowych, ich wartości i znaczeniu opowiedziała Barbara Strzymińska-Zdanewicz. Edycja dotycząca bitwy siemiatyckiej została opracowana we współpracy z Poczta Polska, burmistrzem Siemiatycz oraz Siemiatyckim Ośrodkiem Kultury. W ramach projektu ukażą się następujące foldery: Waliły (29 kwietnia 1863 r.), Gruszki (28 czerwca 1863 r.) Brzeźnice (7 lipca 1863 r.) Wincenta (18 września 1863 r.) Łukawica (19 września 1863).

W 1938 r. Poczta Polska, w ramach uroczystych obchodów 75. rocznicy powstańczego zrywu, emitowała po raz pierwszy znaczek pocztowy o nominale 2 zł, przedstawiający ostatniego dyktatora powstania Romualda Traugutta w towarzystwie grupy bohaterskich powstańców.

Pamięć o podlaskich uczestnikach powstania styczniowego i jego największych bitwach jest naszym patriotycznym obowiązkiem.

Organizatorzy:

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku

Piotr Siniakowicz - burmistrz Siemiatycz

Siemiatycki Ośrodek Kultury z Panią Jolantą Sidorowicz na czele

Powstanie styczniowe - było największym i najdłużej trwającym zrywem niepodległościowym polskich patriotów z XIX wieku. Wybuchło 22 stycznia 1863 r. na terytorium Królestwa Polskiego, a w kolejnych miesiącach objęło swoim zasięgiem ziemie wschodnie - Litwę, Białoruś i część Ukrainy. W trakcie dwuletnich zmagani militarnych z armią rosyjską doszło do ponad 1200 znaczących bitew i potyczek. Przez powstańcze szeregi przewinęło się wówczas prawie 100 tys. ludzi. Kosztowało ono życie blisko 20 tys. z nich, z czego ponad tysiąc zawisło na rosyjskich szubienicach. W ramach carskich represji 35-40 tys. byłych powstańców i ich najbliższych rodzin pognanych zostało w eskorcie rosyjskich żołnierzy na katorgę i zesłanie w głąb rosyjskiego imperium. Wśród nich znaleźli się również uczestnicy jednej z największych bitew powstania styczniowego - dwudniowej **bitwy o Siemiatycze z 6-7 lutego 1863 r.**

Pierwsi konspiratorzy dotarli do Siemiatycz w nocy z 18 na 19 stycznia. Na początku lutego zaczęły ścierać się do miasta liczne partie powstańcze z sąsiednich województw. Najsilniejszą z nich okazał się oddział płk. Władysława Cichorskiego „Zameczka”, liczący blisko 2000 ludzi. W to miejsce podążały także, z południa i zachodu, trzy inne zgrupowania powstańcze: płk. Walentego Lewandowskiego, Władysława Jabłonowskiego, Jana Matlińskiego i Romana Rogińskiego.

Ich przeciwnikiem było rosyjskie zgrupowanie pościgowe gen. Zacharego Maniukina, które w liczbie 7 kompanii piechoty i sotni kozaków podeszło pod Siemiatycze od strony

Ciechanowca. Pierwszy dzień bitwy o Siemiatycze rozpoczął się 6 lutego, od popołudniowego ostrzału miasta przez rosyjską artylerię. Następnie do natarcia, wzdłuż drogi z Czartajewa, ruszyły bez rozpoznania dwie kompanie piechoty, które powstańcy silnie ostrzelali ogniem z broni palnej z pobliskiego cmentarza, a następnie brawurowo zaatakowali dwoma ukrytymi pododdziałami kosynierów. Polski kontratak wywołał ogromne zamieszanie w szeregach nacierających kompanii, przynosząc im poważne straty w zabitych i rannych, wśród których znalazł się ich dowódca, płk Felimonow. Owocem polskiego zwycięstwa było wyparcie wroga z granic miasta i dwie zdobyte armaty, których nieprzyjaciel nie zdążył zabrać ze sobą uchodząc z pola bitwy.

W nocy z 6 na 7 lutego obie strony przegrupowywał swoje siły do rozstrzygających zmagania w następnym dniu. Broniący dotąd Siemiatycz oddział płk. Cichorskiego wzmocniło rankiem 7 lutego przybycie zza Buga partii powstańczych Lewandowskiego i Rogińskiego (łącznie ok. 1700 ludzi). Jednocześnie od strony Drohiczyna zbliżał się do miasta oddział partyzancki Jabłonowskiego i Matlińskiego. Komendę nad całością sił powstańczych, liczących razem prawie 4300 ludzi, objął naczelnik województwa podlaskiego – płk Lewandowski.

Żądny rewanżu gen. Maniukin nie próżnował. Zarządził natychmiastowe ściągnięcie posiłków wojskowych z pobliskich garnizonów, przez co jego siły wzrosły maksymalnie do 2500 żołnierzy i 6 dział. Głównym zamiarem Rosjan było odtąd związanie ogniem artylerii północnej grupy powstańczej płk. Cichorskiego i obejście miasta od strony zachodniej, dla odciążenia zgrupowanych na rynku i w południowo-zachodniej części Siemiatycz oddziałów powstańczych Lewandowskiego i Rogińskiego od szosy drohiczyńskiej i ich definitywnego zepchnięcia w błota rzeki Kamionki.

Druga dzień bitwy o Siemiatycze rozpoczął się 7 lutego po godz. 9.00. Szybkość rosyjskich działań okazała się sporym zaskoczeniem dla polskich dowódców. Uprzedzając działania oddziału Rogińskiego kompanie rosyjskiej piechoty kpt. Heinsa, po blisko godzinnej walce zajęły okolice pałacu, zamykając powstańcom możliwości cofnięcia się na Drohiczyn. W tym samym czasie gen. Maniukin zaatakował gwałtownie oddziały płk. Cichorskiego w rejonie cmentarza. Nie podjął on jednak stanowczej walki, rozkazując opuszczenie zajmowanych pozycji i odwrót w stronę mostu. W tym samym kierunku wycofywali się także rozbici przez Rosjan powstańcy Rogińskiego. Po zdobyciu pałacu i cmentarza, cały nacisk wojsk gen. Maniukina został skierowany przeciwko broniącym się na rynku partyzantom płk. Lewandowskiego. Natarcie piechoty rosyjskiej wsparła artyleria, która silnym ogniem 6-ciu posiadanych dział zbombardowała miasto od północnej i zachodniej strony, wszczynając tym samym liczne pożary w drewnianej zabudowie miasta. Spowodowało to ogromne zamieszanie w powstańczych szeregach obronnych, zrywając dotychczasową łączność i dezorganizując zupełnie przemieszane oddziały. Podjęta przez nich próba odbicia pałacu i rozerwania zarysowującego się coraz bardziej pierścienia okrążenia zakończyła się ostatecznie klęską. Wobec ogromu strat i zniszczeń miasta płk Lewandowski zdecydował o odwróceniu pozostałych sił w kierunku Wysokiego Litewskiego, kończąc tym samym około godz. 13.00 dwudniową bitwę obroną miasta.

Straty polskie sięgały liczby 200 zabitych, 300 rannych i wziętych do niewoli. Ich rosyjski przeciwnik w stracił jedynie 80 zabitych i rannych. Miasto zostało doszczętnie zniszczone, spłonął pałac Anny Jabłonowskiej, a z pożarowego pogromu ocalało zaledwie kilkanaście budynków, w tym kościół i cerkiew. O przegranej powstańców zadecydowały indywidualne błędy w dowodzeniu i brak większej koordynacji działań.

Opis bitwy siemiatyckiej - Marek Gajewski

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku